

**Predseda BBSK Ondrej Lunter,
podpísaní predstavitelia samospráv
Banskobystrického samosprávneho kraja**

adresujú

VÝZVU POLITICKÝM STRANÁM A HNUTIAM: NEŽIADAME ZÁZRAKY, CHCEME SPOLUPRÁCU

Obraciame sa na vedenia politických strán a hnutí, ktoré v tomto čase pripravujú svoju programovú ponuku pre predčasné voľby 30. 9. 2023, s touto výzvou:

Venujte pozornosť regionálnym akcentom svojich programov. Vypočujte názory, problémy a riešenia samospráv. Vráťte dôveru ľudí, že v politike ide o zlepšovanie kvality každodenného života ľudí vo všetkých regiónoch..

Pre zlepšenie kvality života ľudí potrebujeme nastaviť spoluprácu vlády, parlamentu a regionálnych a miestnych samospráv, ktorá je dnes rozpadnutá a nefunkčná. Nežiadame zázraky, chceme spoluprácu. Vieme, čo ľuďom v našom kraji život zlepšuje, a čo tomuto cieľu nepomáha. Sme presvedčení, že spoluprácou vlády, parlamentu a samospráv spoločne dokážeme viac. Máme skúsenosti, že vždy a všade tam, kde boli rozhodnutia prijímané po zohľadnení skúsenosti samospráv, tam sa výsledky dostavili skôr a lepšie. A máme aj opačnú skúsenosť z ostatných rokov, kedy sa dôležité rozhodnutia prijímali bez konzultácií a na úkor výkonu samospráv.

Naša výzva sa týka troch okruhov:

- Odstránenie historického investično-civilizačného dlhu, ktorý nedokážu samosprávy zvládnuť samé.
- Nastavenie adekvátneho postavenia samospráv v systéme moci na Slovensku.
- Garancie finančnej stability a predvídateľnosti pri plánovaní a rozvoji výkonu samosprávnych kompetencií.

- 1 Garantované zdroje pre dokončenie rekonštrukcie ciest II. a III. triedy,** ktoré štát previedol do správy regionálnych samospráv v zlom stave. Ide o prostriedky, ktoré sú zlomkom takých položiek, o akých sa v tomto volebnom období rozhodovalo z večera do rána, a bezprostredný každodenný efekt pre zlepšenie života a bezpečnosti stoviek tisíc ľudí denne bude zásadný.
- 2 Garantované investície do rekonštrukcie železničnej infraštruktúry** aj mimo TEN-T koridorov. Ide o trate a spoje, ktoré sú denne spojením pre významnú časť obyvateľov v regiónoch. Žiadame spravodlivejšie regionálne rozdeľovanie investícií; napríklad na území BBSK sa nachádza 19% zo všetkých funkčných koľajníc na Slovensku, ale v súčasnosti sú v našom kraji plánované investície vo výške 1%.
- 3 Závazok prijať 10-ročný plán dobudovania systému verejných kanalizácií a verejných vodovodov** a ich prioritizáciu v štruktúre európskych fondov. Len v BBBK zhruba 1/3 obyvateľov nie je napojených na verejnú kanalizáciu a 85 obcí nemá verejný vodovod. Tento stav nezodpovedá 21. storočiu v členskej krajine OECD.
- 4 Ústavnú garanciu rozpočtovej stability a predvídateľnosti pre samosprávy krajov, miest a obcí.** Žiadame ukončiť praktiky, ktoré doslova z večera do rána na vládne programy odnímajú zdroje z rozpočtov samospráv. Ako samosprávy sme operátorom podstatných verejných služieb a žiadame záruky, že sa s nami bude jednať ako s rešpektovaným partnerom.
- 5 Systémovú reformu výberu, nominácie a menovania prednostov okresných úradov,** ktorí sú kľúčovými partnermi samospráv, ale bez práva na ich výber. Navrhujeme, aby kandidátov do tejto funkcie vyberala a menovala krajská samospráva po súhlase vlády (princíp kontrasignácie).
- 6 Závazok zriadiť a garantovať politickú a legislatívnu váhu komory regiónov (SK8)** pri rokovaní o návrhoch zákonov; navrhujeme zväziť doplnenie ústavného systému o komoru regiónov s adekvátnymi právomocami v legislatívnom procese.

- 7 Garancie trvalého stabilného predvídateľného financovania samosprávnych krajov** vo výške najmenej 2% HDP tak, aby kapitálové výdavky na budovanie a obnovu infraštruktúry tvorili 15% rozpočtu kraja. Posledné roky ukázali, že centrálna vláda a parlament vedia doslova z večera do rána zasiahnuť do samosprávnych rozpočtov, bez diskusie a bez náhrady. Povinnosti financovať a rozvíjať rozsiahle verejné služby však zostávajú. Dožadujeme sa záväzku a garancií, ktoré zastavia subjektivistický a stranícko-politický rozvrat financovania samospráv.

Samosprávy a ich volení predstavitelia pôsobili v posledných rokoch, poznamenaných vážnymi krízami a politickou nestabilitou a nepredvídateľnosťou, ako stabilná a spoľahlivá súčasť verejnej moci a správy vecí verejných. V mnohých zložitých situáciách preukázali silu spolupráce a odmietli pokušenia konfliktu. V každodennom kontakte s občanmi a občiankami Slovenska vo všetkých regiónoch máme dostatok poznatkov o tom, čo je pre každodenný život ľudí dôležité, a čo zástupné.

Vyzývame kandidujúce politické strany a hnutia a ich predstaviteľov a predstaviteľky, aby svojim podpisom pod túto výzvu deklarovali svoj politický záväzok zohľadniť tieto požiadavky ako záväzky do svojich volebných programov.

Ondrej Lunter, predseda BBSK

Tomáš Abel, primátor mesta Brezno

Attila Agócs, primátor mesta Filákov

Andrea Baníková, poslankyňa BBSK

Tatiana Čontofalská, starostka obce Predajná

Luboslav Dobrocký, starosta obce Dolná Strehová

Marián Habovčík, starosta obce Lenka

Stanislav Horník, primátor mesta Hriňová

Martin Novodomec, primátor mesta Kremnica